

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत
० ते ६ वर्षे वयोगटातील बालकांचा आहार,
आरोग्य व पूर्व प्राथमिक शिक्षणाकरिता
अंगणवाडी पर्यवेक्षिकांसाठी कार्यशाळा /
प्रशिक्षण आयोजित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. एबावि-२०११/प्र.क्र.३१७/का.६
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ३२.
दिनांक :- २७ जानेवारी, २०१२

वाचा :- आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे जा.क्र. मबाआ/का-६/३५०६/२०११,
दिनांक २०.१०.२०११ चा प्रस्ताव.

प्रस्तावना :- राज्यात ग्रामीण, आदिवासी व नागरी क्षेत्रात एकूण ५५३ प्रकल्प कार्यरत असून त्यामध्ये बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, पर्यवेक्षिका, अंगणवाडी सेविका, मदतनीस हे कर्मचारी कार्यरत असून त्यांना प्रकल्पावर नेमणूक झाल्यानंतर केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार भारत सरकारच्या निपसीड, नवी दिल्ली यांनी तयार केलेल्या प्रशिक्षण कार्यक्रमानुसार पायाभूत प्रशिक्षण देण्यात येते व त्यानंतर दोन वर्षांनी उजळणी प्रशिक्षण देण्यात येते. नियमित प्रशिक्षण कार्यक्रमाद्वारे क्षेत्रियस्तरावर काम करणारे अधिकारी/कर्मचारी प्रशिक्षित असले तरी त्यांना बदलत्या परिस्थितीनुसार वेळोवेळी कौशल्यपूर्ण प्रशिक्षण देणे आवश्यक आहे. क्षेत्रियस्तरावर काम करणा-या अधिकारी/कर्मचा-यांपैकी अंगणवाडी पर्यवेक्षिका ही महत्वाचा घटक असल्याने त्यांना आरोग्य, शिक्षण व औपचारिक शिक्षणाबाबत अद्ययावत ज्ञान असणे आवश्यक आहे. यास्तव अंगणवाडी पर्यवेक्षिकांना प्रशिक्षण देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :- ० ते ६ वर्षे वयोगटातील बालकांचा आहार, आरोग्य व पूर्वप्राथमिक शिक्षणाकरिता पर्यवेक्षिकांसाठी क्षमता वृद्धी व कौशल्य विकसनासाठीची ३ दिवसीय कार्यशाळा / प्रशिक्षण प्रतुष्का फाउन्डेशन, गोरेगांव, मुंबई या संस्थेमार्फत घेण्यास शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे. आयुक्त, पुणे यांनी कळविल्याप्रमाणे सदर प्रशिक्षणा अंतर्गत ३२७३ पर्यवेक्षिकांना ३० पर्यवेक्षिकांची एक बॅच याप्रमाणे ३२७३ ÷ ३० = १०९ बॅचेसमधून जिल्हास्तरीय ३ दिवसांच्या प्रशिक्षणाच्या एका सत्रासाठी रुपये ४०,०००/- याप्रमाणे एकूण रुपये ४३,६०,०००/- एवढ्या खर्चास या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे. तसेच सदरहू निधी सन २०११-१२ या वर्षाच्या माहिती शिक्षण व संपर्क (IEC) अंतर्गत उपलब्ध असलेल्या तरतूदीतून भागविण्यास आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना उपलब्ध करून देण्यास शासन मंजूरी देत आहे.

या प्रशिक्षणाचे नियोजन आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली व मान्यतेने प्रतुष्का फाउन्डेशन, गोरेगांव, मुंबई यांच्यामार्फत करण्यात यावे.

सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम हा जिल्हास्तरावर १०९ बॅचेस मधून ३ दिवसांच्या प्रशिक्षणामधून करण्यात येईल.

प्रशिक्षणा संदर्भात आवश्यक त्या सूचना, अटी आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांनी तयार करून संबंधितांना कळवाव्यात.

३. यासाठी होणारा खर्च सन २०११-१२ या वित्तीय वर्षासाठी मागणी क्र.एक्स-१, २२३६ पोषण आहार, ०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम, केंद्र पुरस्कृत योजना, ग्रामीण (०४) (०१) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ च्या कलम १२३ व २६१ अन्वये जिल्हा परिषदांना आस्थापना अनुदान (स्थानिक क्षेत्र) (केंद्र पुरस्कृत योजना ९०%) (२२३६००७२) ३१-सहाय्यक अनुदान (वेतनेत्तर), मागणी क्र.एक्स-१, २२३६ पोषण आहार, ०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१, विशेष पोषण आहार कार्यक्रम, राज्य योजनांतर्गत योजना (ग्रामीण) (०४) (०६) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ च्या कलम १२३ व २६१ अन्वये एकात्मिक बाल विकास सेवा प्रकल्पाच्या आस्थापना विषयक बाबींसाठी जिल्हा परिषदांना अनुदान (१०% राज्य हिस्सा) (२२३६१३७३) ३१ सहाय्यक अनुदान (वेतनेत्तर), मागणी क्र.एक्स-१, २२३६ पोषण आहार, ०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम, केंद्र पुरस्कृत योजना, (नागरी) (०१) (०३) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना ९० टक्के) (२२३६०५१९) २६ जाहिरात व प्रसिध्दी, मागणी क्र.एक्स-१, २२३६ पोषण आहार, ०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम, राज्य योजनांतर्गत योजना (नागरी) (०१) (०८) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना- अंमलबजावणी व प्रशासकीय खर्च (१०% राज्य हिस्सा) (२२३६१३८२) २६ जाहिरात व प्रसिध्दी या उपलेखाशिर्षाखालील सन २०११-१२ या वर्षाच्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा व तो त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

या करिता आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना “आहरण, संवितरण व नियंत्रक अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. खर्चनि-१००६/प्र.क्र.१/अर्थोपाय, दिनांक २०.४.२००६ अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही /-
(प्रकाश जोशी)
अवर सचिव

प्रति,

आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
महासंचालक, राजमाता जिजाऊ माता-बाल आरोग्य व पोषण
मिशन, रायगड भवन, नवी मुंबई
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (बाल कल्याण), जिल्हा परिषद
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी मुंबई

सहायक संचालक, (वित्त व लेखा) मवबावि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
महिला व बाल विकास विभाग, कार्यासन क्र.४
निवड नस्ती (कार्यासन ६)